UCHWAŁA NR VI/28/2015

Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej

z dnia 21 stycznia 2015 roku

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.), Rada Miejska w Kazimierzy Wielkiej uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Kazimierza Wielka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej
Janusz Wątek

Załącznik do uchwały Rady Miejskiej
w Kazimierzy Wielkiej Nr VI/28/2015
z dnia 21 stycznia 2015 roku

BURMISTRZ MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA

Kazimierza Wielka, 2014 r.

WYKONAWCA:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych

ul. Wiązowa 1B/2, 62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
email: ekostandard@ekostandard.pl
tel. 505-006-914, (61)652-23-80

AUTORZY OPRACOWANIA:

Robert Siudak
Monika Płaza

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP 5
2. CEL I ZADANIA PROGRAMU 6
3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO 8
4. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 11
5. STAN PRAWNY 15
5.1. USTAWY 15
5.2. ROZPORZĄDZENIA 16
5.3. AKTY PRAWNE UNII EUROPEJSKIEJ 18
6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY 20
6.1. POŁOŻENIE 20
6.2. DEMOGRAFIA 20
6.3. GOSPODARKA I ROLINICTWO 20
6.4. KLIMAT 20
6.5. ZASOBY PRZYRODY 21
7. ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY 22
8. ASPEKTY FINANSOWE PROGRAMU 32
9. LOKALIZACJA SKŁADOWISK ODPADÓW AZBESTOWYCH 36
10. ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI, KONTROLI I MONITORINGU PROGRAMU 37
11. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU 41
12. STRESZCZENIE 43

SPIS TABEL

TABELA 1. NAJWAŻNIEJSZE WYROBY AZBESTOWE I ZAWARTOŚĆ W NICH AZBESTU 11

TABELA 2. NAZWY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I KODY ODPOWIADAJĄCYCH IM ODPADÓW 13

TABELA 3. ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU 22

TABELA 4. ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU WG RODZAJU ZABUDOWY [M^2] 25

TABELA 5. ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU WG STOPNIA PILNOŚCI 29

TABELA 6. WYKAZ OGÓLNODOSTĘPNYCH SKŁADOWISK ODPADÓW, NA KTÓRYCH MOGĄ BYĆ SKŁADOWANE ODPADY AZBESTOWE – ZLOKALIZOWANE NAJBLIŻEJ GMINY KAZIMIERZA WIELKA 36

TABELA 7. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU 40

TABELA 8. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA 41

SPIS RYCIN

RYC. 1 ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU WG RODZAJU WŁASNOŚCI 24

RYC. 2. ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU WG RODZAJU ZABUDOWY 27

RYC. 3 ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCE AZBEST NA TERENIE GMINY KAZIMIERZA WIELKA Z UWZGLĘDNIENIEM RODZAJU ZABUDOWY 28

RYC. 4. ILOŚĆ ZINWENTARYZOWANYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY KAZIMIERZA WIELKA W 2014 ROKU WG STOPNIA PILNOŚCI 30

RYC. 5 ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCE AZBEST NA TERENIE GMINY KAZIMIERZA WIELKA Z UWZGLĘDNIENIEM STOPNIA PILNOŚCI 31

RYC. 6. SCHEMAT ILUSTRUJĄCY WSPÓŁPRACĘ ORGANÓW ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ, SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, JEDNOSTEK INSPEKCYJNYCH I ORGANIZACJI SAMORZĄDOWYCH 37

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

ZAŁĄCZNIK 1. OCENA STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (DZ.U. 2010, NR 162, POZ. 1089) - WZÓR 44

ZAŁĄCZNIK 2. INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (DZ.U. 2011, NR 8, POZ. 31) - WZÓR 47

1. WSTĘP

W związku ze stwierdzonymi właściwościami chorobotwórczymi włókien azbestu, stwarzającymi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, dnia 14 maja 2002 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła długofalowy programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej i tym samym potrzebą dostosowania prawa polskiego do wymagań przepisów unijnych, w tym również ze względu na zmiany gospodarcze i społeczne, jakie zaszły od przyjęcia Programu, Ministerstwo Gospodarki opracowało wieloletni Program pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" (POKzA), przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. zmienioną uchwałą z dnia 15 marca 2010 r. Program na lata 2009-2032 jest kontynuacją i aktualizacją celów oraz działań ustalonych w Programie pierwotnym.

Podstawowym celem programu krajowego jest oczyszczenie terytoriom kraju z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat materiałów zawierających azbest do 2032 roku. Program zakłada, że jego realizacja będzie wymagała współpracy wielu jednostek i instytucji, zarówno na szczeblu centralnym, wojewódzkim, jak i regionalnym. Wszystkim uczestnikom Programu przypisano zadania, których wykonanie warunkuje osiągnięcie założonego celu.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Kazimierza Wielka jest efektem realizacji założeń programu krajowego.

Niniejszy dokument jest oparty na inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka, którą przeprowadzono w sierpniu 2014 r. W ramach realizacji zamówienia wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji zostały wprowadzone do Bazy Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest prowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Celem nadrzędnym Programu jest: Eliminacja z obszaru miasta i gminy odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochrona zdrowia mieszkańców miasta i gminy przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest do 2032 r.

Celowi głównemu podporządkowano zadania (działania) szczegółowe, jakie należy wykonać w przyjętym w niniejszym dokumencie przedziale czasowym 2014-2032 r. Dla obszaru miasta i gminy Kazimierza Wielka sformułowano następujące zadania:

1. Ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technicznego zużycia wyrobów zawierających azbest.
2. Wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenie stopnia emisji pyłu i włókien azbestu w przypadku ich stwierdzenia.
3. Podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych.
4. Współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest (w tym wnikliwe analizowanie wniosków w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest, szczególnie w zakresie wyposażenia technicznego do prowadzenia takich prac oraz zatrudniania pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest), stworzenie i aktualizowanie rejestrów podmiotów zajmujących się zagospodarowaniem odpadów zawierających azbest na terenie miasta i gminy.
5. Prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest (program dofinansowywania usuwania odpadów zawierających azbest przez osoby fizyczne).
6. Aktualizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest.
7. Sukcesywne dokonywanie przeglądów technicznych obiektów użyteczności publicznej pozostających we władaniu Urzędu Miasta i Gminy stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.) i sukcesywne usuwanie tych wyrobów w zależności od wyników oceny.
8. Rozpowszechnienie informacji wśród mieszkańców miasta i gminy na temat obowiązku wypełnienia przez właścicieli obiektów budowlanych arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.).
9. Rozpowszechnianie informacji wśród mieszkańców miasta i gminy na temat obowiązku corocznego sporządzania informacji o wyrobach zawierających azbest w oparciu o dane z przeprowadzonej inwentaryzacji, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31), oraz o konieczności przedkładania jej właściwemu organowi.
10. Przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których jest lub był wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest (przygotowanie folderów informacyjnych dotyczących dokonywania przeglądu technicznego tych wyrobów oraz dokonania oceny stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania).
11. Współpraca z Nadzorem Budowlanym, wymiana informacji między organami (coroczna) dotycząca zgłoszeń prac przy naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.
12. Wyznaczenie w Urzędzie Miasta i Gminy osób odpowiedzialnych za nadzorowanie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na ich terenie, kontakt z osobami prawnymi i fizycznymi, udzielanie informacji na temat:
    - przepisów regulujących postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest;

- dokumentów jakie należy wypełnić, żeby spełnić obowiązek inwentaryzacyjny; procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu;
- firm mających prawo wykonywać prace związane z usuwaniem materiałów zawierających azbest na terenie miasta i gminy;
- środków na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest;
- lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych, na które można wywozić materiały zawierające azbest.

13. Sporządzenie i aktualizowanie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności.
14. Przekazanie zebranych informacji (zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest) do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.
15. Podjęcie działań w celu zabezpieczenia środków z budżetu gminy na realizację założonych celów, podjęcie współpracy w celu pozyskania informacji na temat preferencyjnych kredytów ekologicznych na usuwanie wyrobów azbestowych w bankach.

3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Włóknistą odmianę minerałów cechuje charakterystyczna struktura w postaci wiązek włókien (w istocie wydłużonych rurek). Długość wiązek wynosi od dziesiątych części milimetra do 10 cm. Azbesty poddawane obróbce mogą rozpadać się na mniejsze cząstki.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien azbestu, zawieszonych w powietrzu. Jeśli włókna azbestu nie są uwalniane do powietrza minerał ten nie stanowi zagrożenia zdrowotnego dla ludzi. Na wystąpienie negatywnych skutków zdrowotnych wywołanych azbestem wpływają: rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien, stężenie we wdychanym powietrzu, czas trwania narażenia.

Liczne badania dowiodły, że na biologiczną agresywność pyłu azbestowego wpływa przede wszystkim średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1.

Wielkość włókien azbestu uzależniona jest od rodzaju minerału. Azbest można podzielić zasadniczo na dwie grupy minerałów tj. serpentynów i amfiboli. Do azbestów serpentynowych należy głównie jedna odmiana azbestu - azbest chryzotylowy. Jest on wydobywany i stosowany w największych ilościach. Spośród azbestów amfibolowych przemysłowe znaczenie mają dwie odmiany: azbest amosytowy i krokidolitowy. Istnieją jeszcze inne odmiany azbestu amfibolowego, np. antofyllit, tremolit i aktynolit, które nie mają jednak znaczenia w przemyśle. Do minerałów azbestopodobnych należą: attapulgit, sepiolit, talk włóknisty, wollastonit, serpentynit włóknisty, antygoryt włóknisty oraz zeolity włókniste.

Azbest posiada szczególne właściwości fizyczno-chemiczne, które sprawiły, że znalazł on zastosowanie w produkcji wielu elementów. Do tych właściwości należą: odporność na wysoką temperaturę, odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską, odporność na ścieranie, duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna, elastyczność, izolacja termiczna i elektryczna oraz słabe przewodnictwo ciepła.

Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą większe ryzyko zachorowania. Z tego względu od 1985 r. zaprzestano stosowania w Polsce azbestu krokidolitowego.

Szkodliwe działanie azbestu polega na długotrwałym drażnieniu tkanki miękkiej, ma więc charakter fizyczny, a nie chemiczny. Obecnie nie wiadomo jaka minimalna ilość pyłu azbestowego wywołuje choroby. Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu. Wiadomo jednak, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe zachodzi ryzyko choroby. Oznacza to, że zachorować mogą nie tylko osoby, które miały długotrwały kontakt z azbestem w związku z wykonywaną pracą, ale i te, które oddychały powietrzem z włóknami azbestowymi przez krótki czas.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy) – jest to proces zwłóknienia tkanki płucnej występujący u osób zawodowo narażonych na pył azbestowy; procesy te przebiegają bardzo wolno, przeważnie

pierwsze objawy uwidaczniają się dopiero po około 10 latach, a sama azbestoza nierzadko wykrywana jest 20 lat po pierwszym kontakcie z azbestem;
- łagodnych zmian opłucnowych;
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest);
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Przy narażeniu komunalnym na pył azbestowy głównym skutkiem zdrowotnym, który należy brać pod uwagę, jest międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. W zależności od poziomu ekspozycji, może być obserwowany wzrost ryzyka raka płuc.

Dopuszczalne stężenie pyłu azbestu w powietrzu atmosferycznym w Polsce wynosi 1000 włókien/m^3 powietrza w pomiarach 24-godzinnych. Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe, ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w dużych ośrodkach miejskich: Warszawie, Katowicach i Łodzi.

Efektem narażenia komunalnego na azbest jest wzrost występowania zmian opłucnowych, szczególnie uwapnionych zmian opłucnej oraz zwiększone ryzyko międzybłoniaka opłucnej. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzącym z tak zwanych dzikich wysypisk odpadów - szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie, w coraz większym stopniu, z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Ze względu na swoją niezniszczalność oraz specyficzne właściwości azbest wprowadzony do środowiska otaczającego człowieka utrzymuje się w nim przez czas nieokreślony. Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest: transport, a także usuwanie oraz przeróbka odpadów przemysłowych. Źródła te można podzielić na następujące grupy:

- źródła naturalne: zanieczyszczenie skorupy ziemskiej, zanieczyszczenie azbestem eksploatowanych złóż węgla kamiennego, rud miedzi, kamieni budowlanych oraz zanieczyszczenie wód przepływających przez złoża zawierające azbest. Rakotwórcze włókna są wszechobecne z powodu wietrzenia i korozji formacji geologicznych, a także z powodu działalności człowieka. W praktyce naturalne źródła mają mniejsze znaczenie ze względu na znaczne rozproszenie oraz występowanie na terenach stosunkowo rzadko zaludnionych, podczas kiedy inne źródła, które są związane z działalnością człowieka maja miejsce zwykle na terenach o dużej gęstości zaludnienia;
- źródła związane z przetwarzaniem azbestu- zakłady przetwórstwa i produkcji azbestu, kopalnie;
- zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez stosowanie wyrobów zawierających azbest - dotyczy głównie korozji płyt azbestowo–cementowych, eternitu, na którą duży wpływ mają kwaśne deszcze, a także inne toksyczne substancje występujące w powietrzu atmosferycznym;
- odpady przemysłowe, które mają związek z przetwórstwem azbestu - tutaj bardzo istotnym problemem w ochronie środowiska jest niewłaściwe zagospodarowanie składowisk odpadów niebezpiecznych (praktycznie niezniszczalne włókna azbestu);
- źródła wewnątrz pomieszczeń, czyli np.: izolacje zawierające azbest, urządzenia klimatyzacyjne, grzewcze, wentylacyjne.

Prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo jedynie przez ok. 30 lat. Potem stan techniczny większości z nich nieuchronnie pogarsza się. Dlatego jedynym sposobem wykluczenia niebezpieczeństwa związanego z azbestem jest jego stopniowe usuwanie z otoczenia i co bardzo ważne usuwanie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska.

Poważny niepokój musi budzić fakt, że usuwanie obecnie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa tylko zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Obecnie nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest wchłonięty drogą pokarmową, np. w wodzie, jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny są

w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

4. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Właściwości fizykochemiczne azbestu powodowały, że był stosowany w ponad kilku tysiącach wyrobów, a najbardziej rozpowszechniony w wyrobach budowlanych, energetyce, przemyśle chemicznym i transporcie. Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą:

- Wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: płyty faliste, obudowy, płyty Karo, płyty warstwowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35% azbestu. Wyroby te są ogniotrwałe, odporne na korozję i gnicie, wytrzymałe na działania mechaniczne.
- Wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych, a także ubrań i tkanin ognioodpornych. Należą do nich: wata, włóknina, sznury, przędza, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Zawierają one, w zależności od przeznaczenia, od 75 do 100% azbestu, głównie chryzotylu.
- Wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo-kauczukowe, które charakteryzują się odpornością na podwyższoną temperaturę, wytrzymałością na ściskanie, nieznacznym odkształceniem trwałym, dobrą elastycznością. Płyty mogą być zbrojone. Szczeliwa plecione były stosowane do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach, a także w środowisku wody, pary wodnej, gazów obojętnych i aktywnych, kwasów organicznych i nieorganicznych, smarów, olejów, rozpuszczalników, gazów spalinowych, ługów, roztworów soli.
- Wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe, stosowane do różnego typu hamulców. Azbest chryzotylowy stosowany do ich produkcji chronił elementy robocze przed zbytnim przegrzaniem.
- Wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40% azbestu.

Poza tym azbest stosowany był w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym do filtracji, jako wypełniacz do lakierów, do izolacji przewodów grzewczych.

Tabela 1. Najważniejsze wyroby azbestowe i zawartość w nich azbestu

WYROBY	PRZYBLIŻONA ZAWARTOŚĆ AZBESTU [% WAG]	RODZAJ AZBESTU	UWAGI
Wyroby azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie	10-15	chryzotyl amozyt krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Wyroby azbestowo-cementowe obejmujące rury ciśnieniowe, kanalizacyjne i wodociągowe	12-15	chryzotyl krokydolit amozyt	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Ognioodporne płyty izolacyjne	25-40	amozyt chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim lub z uwodnionym krzemianem wapnia albo też z zasadowym węglanem magnezu
Wyroby izolacyjne łącznie z izolacjami natryskowymi	12-100	amozyt chryzotyl krokydolit	luźne mieszaniny włókien azbestowych z materiałami nieorganicznymi: z cementem, gipsem, z krzemianem wapnia, węglanem magnezu, ziemią okrzemkową

WYROBY	PRZYBLIŻONA ZAWARTOŚĆ AZBESTU [% WAG]	RODZAJ AZBESTU	UWAGI
Złącza i uszczelki	25-85	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z elastomerami, włókiennicze wyroby azbestowe plecione
Materiały cierne, wyroby włókiennicze	65-100	chryzotyl krokidolit	włókiennicze wyroby azbestowe takie jak przędza, rowingi, ubranie, taśmy, węże
Płytki i wykładziny podłogowe	5-7,5	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną
Wyroby z mas plastycznych i obudowy akumulatorów	55-70	chryzotyl	kompozycje azbestowe związane z gumą termoplastyczną i gumą termoodporną
Wypełniacze, wzmocnienia i wyroby z nich produkowane (wojłok, karon, papier, filtry do wina i piwa, kity, kleje, powłoki ochronne itp.	25-89	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe(związane) z rożnymi masami plastycznymi lub z masami bitumicznymi

KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

(1) Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie", zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

(2) Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde", zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo" stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

ZASTOSOWANIE WYROBÓW AZBESTOWYCH W BUDOWNICTWIE MIESZKANIOWYM

Do zastosowania w budownictwie mieszkaniowym wyrobów twardych (azbestocement-10-15% zawartości azbestu) należy zaliczyć:

- elewacje ścian;
- pokrycia dachowe;
- rury azbestowo-cementowe;
- materiały ognioochronne do konstrukcji budynków.

Do prac elewacyjnych stosowano następujące materiały:

- płyty barwne, autoklawizowane typu Acekol, Kolorys, Pikolorys;
- płyty azbestowo-cementowe, prasowane płaskie okładzinowe;
- płyty lignocementowe modyfikowane;
- płyty prasowane typu Karo.

Do prac dachowych stosowano następujące materiały:

- płyty faliste, płyty azbestowo-cementowe oraz gąsiory;
- płyty prasowane typu Karo.

Rury azbestowo-cementowe stosowano jako:

- rury ciśnieniowo-wodociągowe (woda pitna);
- rury (grawitacyjne) kanalizacyjno-ściekowe.

Stosowanymi materiałami ogniochronnymi (wyroby twarde i wyroby miękkie zawierające azbest) do konstrukcji budynków były:

- płyty ogniochronne „Sokalit";
- płyty ogniochronne „Pyral";
- tynki z dodatkiem azbestu;
- natryski masy ogniochronnej z azbestem na konstrukcje budynków.

Tynki z dodatkiem azbestu oraz natryskowe masy ogniochronne stosowane były jako izolacje termiczne (ognioodporne) i akustyczne w obiektach użyteczności publicznej (sale koncertowe, sale kinowe).

Tabela 2. Nazwy wyrobów zawierających azbest i kody odpowiadających im odpadów

KOD WYROBU	RODZAJ WYROBU ZAWIERAJĄCEGO AZBEST	KOD ODPADU POWSTAJĄCEGO Z WYROBU	JEDNOSTKA	PRZELICZNIK NA [KG]
W01	płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie	17 06 05*	m^2, kg	11
W02	płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa	17 06 05*	m^2, kg	11
W03	rury i złącza azbestowo-cementowe	17 06 05*	mb, kg	40
W04	izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest	17 06 01*	m^3, kg	300
W05	wyroby cierne azbestowo-kauczukowe	16 01 11*	kg	
W06	przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione (tkaniny i odzież ochronna)	15 02 02*	kg	
W07	szczeliwa azbestowe	17 06 01*	kg	
W08	taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki	17 06 01*	kg	
W09	wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych	17 06 01*	kg	
W10	papier, tektura	17 06 01*	m^2, kg	1,5
W11	inne wyroby zawierające azbest, osobno niewymienione			
W11.1	otuliny azbestowo-cementowe	17 06 01*	mb, kg	6
W11.2	kształtki azbestowo-cementowe budowlane (przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony kanałów spalin)	17 06 05*	m^2, kg	15

KOD WYROBU	RODZAJ WYROBU ZAWIERAJĄCEGO AZBEST	KOD ODPADU POWSTAJĄCEGO Z WYROBU	JEDNOSTKA	PRZELICZNIK NA [KG]
W11.3	kształtki azbestowo-cementowe elektroizolacyjne	16 02 13*	kg	
W11.4	płytki PCV	17 09 03*	m^2, kg	5
W11.5	płyty ogniochronne	17 06 01*	m^2, kg	20
W11.6	papy, kity i masy hydroizolacyjne	17 09 03*	kg	
W11.7	sprzęt gospodarstwa domowego	20 01 35*	kg	
W11.8	ubrania robocze, maski, filtry zanieczyszczone azbestem	15 02 02*	kg	
W11.9	inne wyżej niewymienione		kg	

5. STAN PRAWNY

Poniżej zamieszczono wykaz obowiązujących aktów prawnych dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest.

5.1. USTAWY

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U.2013.1409 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.)
   Zakazuje wprowadzania na polski obszar celny wyrobów zawierających azbest, azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ww. ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczaniu środowiska.
3. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 j.t., ze zm.)
   Określa warunki przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Pojazdy powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stacje kontroli pojazdów.
4. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2011 r. Nr 63, poz. 322, ze zm.)
   Ustawa określa warunki lub zakazy produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji chemicznych w ich postaci własnej, jako składników mieszanin lub w wyrobach, celem ochrony zdrowia człowieka oraz środowiska przed szkodliwym działaniem tych substancji. Jest także aktem prawnym wdrażającym do prawa polskiego przepisy Rozporządzenia 1272/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin.
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21ze zm.)
   Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2013.1232 ze zm.)
   Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:
   - państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiaru, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku;
   - opracowania programów zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska, w tym gospodarki odpadami;
   - ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska;
   kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony.
   Azbest zgodnie z art. 160 ww. ustawy należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje te powinny podlegać sukcesywnej eliminacji zgodnie z art. 162 ustawy. Występowanie substancji zawierających azbest powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju i miejsca występowania powinny być przekazywane do wojewody, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do prawa ochrony środowiska.
7. Ustawa z dnia 27 lipca 2001. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, ze zm.)

Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, modyfikując i rozszerzając jej ustalenia dotyczące wykonawców prac polegających na usuwaniu i transporcie wyrobów zawierających azbest (odpadów niebezpiecznych). Ustawa równocześnie udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, dla określenia w drodze rozporządzenia i w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw środowiska - sposobów i warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.

8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U.2011 Nr 227, poz. 1367, ze zm.)
   Ustawa określa zasady prowadzenia działalności w zakresie krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego, koleją i żeglugą śródlądową towarów niebezpiecznych oraz organy i jednostki realizujące zadania związane z tym przewozem.
9. Ustawa z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. z 1983 r. Nr 35 poz. 163 ze zm.)
10. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21 poz. 94 j.t. ze zm.)
11. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U.2014.883 j.t.)
12. Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2011 r. Nr 122, poz. 695)
13. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2014.613 j.t ze zm.)
14. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2013.1399 j.t. ze zm.)
15. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.)
16. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 j.t. ze zm.).

5.2. ROZPORZĄDZENIA

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
   Zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:
   - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy;
   - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu;
   - 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła);
   - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych;
   - 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi;
   - 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest;
   - 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest;
   - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest;
   - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz. U. Nr 249, poz. 1674)
   Określa zakres informacji dotyczących składu i właściwości komunalnych osadów ściekowych oraz wzory formularzy do sporządzania i przekazywania zbiorczego zestawienia odpowiednich danych.
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 196, poz. 1217)
   Stawki opłaty za umieszczenie odpadów zawierających azbest na składowisku wynoszą:
   - 06 07 01* - odpady azbestu z elektrolizy 45,91 zł/t;
   - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu 45,91 zł/t;
   - 10 11 81* - odpady zawierające azbest 45,91 zł/t;
   - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-cementowych 45,91 zł/t;

- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest 45,91 zł/t;
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest 45,91 zł/t;
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest 0 (100,0*) zł/t;
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest 0 (100,0*) zł/t.

*Wysokość jednostkowej stawki opłaty, którą stosuje się w przypadku ustalania opłaty podwyższonej lub administracyjnej kary pieniężnej (zgodnie z art. 293 oraz 309 ustawy - Prawo ochrony środowiska)

4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)
   W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady o następujących kodach:
   - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest;
   - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

   Odpady te mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Nie można natomiast mieszać tych odpadów i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013.523)
   Określa m.in. wymagania dotyczące składowania odpadów zawierających azbest.
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)
   Określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (zwanego "planem bioz") oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (wyroby zawierające azbest).
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji i urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31)
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649 ze zm.)
   Nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innych miejsc zawierających azbest obowiązek okresowej kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia (Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest). Pierwsza kontrola powinna być przeprowadzona w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Ww. podmioty przechowują 1 egz. Oceny (łącznie ze stosowną dokumentacją), a drugi egz. Oceny przekazują właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.)
10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. 2012 Nr 192)
11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1996 r. w sprawie wykazu jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań materiałów i procesów technologicznych w celu ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia oraz zakresu tych badań (Dz. U. Nr 101, poz. 473 ze zm.)
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704 ze zm.)
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r. w sprawie rodzajów obiektów budowlanych, przy których realizacji jest wymagane ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego (Dz. U. Nr 138, poz. 1554)
15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953 ze zm.)

16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)
17. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz.U.2013.1379 j.t. ze zm.)
18. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz.U.2013.951 j.t. ze zm)
19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401)
20. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 86)
21. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. Nr 81, poz. 716)
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 298, poz. 1771)
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz.U.2013.38)
24. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbeście (Dz. U. Nr 189 poz. 1603)
25. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 maja 2014 w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U.2014.596)
26. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673)
28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013, Poz. 24)
29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013 Nr 0, poz. 25)

5.3. AKTY PRAWNE UNII EUROPEJSKIEJ

1. Konwencja Nr 162 Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 24 czerwca 1986 r. - dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu
2. Zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy Nr 172 z dnia 24 czerwca 1986 r. dotyczące ochrony pracowników przed działaniem azbestu
3. Dyrektywa Rady Nr 80/1107/EWG z dnia 27 listopada 1980 r. w sprawie ochrony osób narażonych na ekspozycje szkodliwych substancji (ze zmianami wynikającymi z dyrektywy Nr 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r.)
4. Dyrektywa Rady Nr 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. o ochronie pracowników przed zagrożeniem związanym z narażeniem na działanie azbestu w pracy (znowel. Dyrektywa Rady Nr 91/382/EWG)
5. Dyrektywa Rady Nr 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed narażeniem na z czynniki rakotwórcze w środowisku pracy (znowelizowana Dyrektywa Rady Nr 99/38/WE)
6. Dyrektywa Rady Nr 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. o dopuszczalnym stężeniu włókien azbestu (uzupełnienie do Dyrektywy Nr 83/477/EWG)
7. Dyrektywa Rady Nr 94/33/EWG z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony młodocianych w miejscu pracy
8. Dyrektywa Rady Nr 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów

9. Dyrektywa Rady Nr 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zasad prawa, przepisów i środków administracyjnych krajów członkowskich Wspólnoty Europejskie, jak również odnoszących się do ograniczeń w zakresie handlu i stosowania substancji niebezpiecznych
10. Dyrektywa Rady Nr 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ujednolicenia ustawodawstwa, przepisów i postanowień krajów członkowskich
11. Dyrektywa Rady Nr 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. jako uzupełnienie do Dyrektywy Nr 76/769/EWG
12. Dyrektywa Rady Nr 89/391/EWG a dnia 12 czerwca 1987 r. o ochronie bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy
13. Dyrektywa Rady Nr 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem
14. Dyrektywa Rady Nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących produktów budowlanych
15. Dyrektywa Rady Nr 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących wprowadzania ograniczeń w zakresie rozprowadzania na rynku i stosowania niebezpiecznych substancji i wyrobów technicznego zastosowania.
16. Dyrektywa Rady Nr 84/360/EWG z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie zanieczyszczeń środowiska przez zakłady przemysłowe
17. Dyrektywa Rady Nr 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed niebezpieczeństwem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy
18. Dyrektywa Rady 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów
19. Dyrektywa Rady 91/689/WE z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych
20. Rozporządzenie Rady 259/93 z dnia I lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty, do Wspólnoty i poza jej obszar
21. Dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. nowelizująca Dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny oddziaływania niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na środowisko
22. Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli
23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny skutków oddziaływania na środowisku niektórych planów i programów
24. Dyrektywa Rady 91/692/WE z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie normalizacji i racjonalizacji sprawozdań dotyczących realizacji niektórych Dyrektyw Rady dotyczących środowiska

6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

6.1. POŁOŻENIE

Gmina Kazimierza Wielka położona jest w powiecie kazimierskim, w południowej części województwa świętokrzyskiego, na pograniczu z województwem małopolskim. Znajduje się w odległości ok. 36 km od Krakowa. Administracyjnie graniczy z gminami: Skalbmierz, Czarnocin, Bejsce, Opatowiec (województwo świętokrzyskie), Proszowice, Pałecznica i Koszyce (województwo małopolskie).

Obszar gminy podzielony jest na 42 sołectwa oraz miasto Kazimierza Wielka. Powierzchnia gminy wynosi 140 km², z czego miasto Kazimierza Wielka zajmuje 5 km², zaś obszary wiejskie 135 km² (GUS, 2013).

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego przedmiotowa gmina leży w obrębie mezoregionu Płaskowyż Proszowicki, będącego częścią makroregionu Niecka Nidziańska.

6.2. DEMOGRAFIA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2013 gminę zamieszkiwało 16591 osób, w tym 8518 kobiet i 8073 mężczyzn. Średnia gęstość zaludnienia w 2013 wynosiła 119 osób/km^2 (GUS, 2013). Na terenie powiatu kazimierskiego w 2013 roku przyrost naturalny był ujemny i wynosił -6,7 osoby. Saldo migracji w gminie osiągnęło w 2013 r. poziom –92 osoby (-2,6/1000 mieszkańców). Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 15,5% ogólnej liczby mieszkańców, ludność w wieku produkcyjnym 64%, a w wieku poprodukcyjnym 20,6% (GUS, 2013).

6.3. GOSPODARKA I ROLINICTWO

Gmina Kazimierza Wielka to teren typowo rolniczy (największy areał stanowi uprawa pszenicy i jęczmienia), o starych tradycjach uprawy roślin przemysłowych, takich jak buraki cukrowe i tytoń. Uprawy tych roślin były możliwe na tym terenie dzięki odpowiednim warunkom, takim jak bardzo dobre gleby (czarnoziemy na lessach i mady) oraz ciepły klimat i właściwy okres wegetacji roślin. Uzupełnieniem tej produkcji jest uprawa zbóż, warzyw i hodowla głównie trzody chlewnej.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Kazimierza Wielka w 2013 roku zarejestrowanych było 996 podmiotów gospodarczych w tym:

- 61 z sektora publicznego
- 35 z sektora prywatnego.

6.4. KLIMAT

Gmina Kazimierza Wielka posiada łagodny klimat, pozbawiony gwałtownych skoków i zmian termicznych. Miejscowy mikroklimat powoduje najdłuższy w Polsce okres wegetacji roślin, który trwa około 188 dni. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą +18^{0}C, a najzimniejszym styczeń, w którym średnia temperatura wynosi -3^{0}C. Dni mroźnych jest 30-40 w roku. Przeciętnie w roku notuje się od 550 do 650 mm opadów.

6.5. ZASOBY PRZYRODY

Gmina Kazimierza Wielka posiada 399,41 ha gruntów leśnych (GUS, 2013). Niski wskaźnik lesistości (2,8% w 2013 roku) ma ścisły związek z urodzajnymi glebami pokrywającymi gminę, które wykorzystywane są dla potrzeb gospodarki rolnej.

Na terenie gminy brak obszarów wchodzących w skład sieci Natura 2000, nie zostały utworzone też żadne parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerwaty przyrody, brak również obszarów chronionego krajobrazu.

Najbliżej w stosunku do przedmiotowej gminy położonym obszarem Natura 2000 jest **PLH260029 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Ostoja Kozubowska**. Teren Ostoi charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wykształconą na kredowym, pokrytym lessami podłożu. Wzniesienia porozcinane są licznymi dolinkami, jarami i wąwozami. Południowy fragment obszaru stanowią kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, porozcinanych licznymi kanałami. Ponad 80% obszaru stanowią lasy w większości grądy, bory sosnowo-dębowe, fragmenty olsów i łęgów wiązowych, występują także murawy kserotermiczne z roślinnością stepową.

Ostoja Kozubowska jest jednym z głównych stanowisk jelonka rogacza Lucanus cereus w Polsce (rezerwat Polana Polichno wraz z otoczeniem) i jako taka powinna być objęta ochroną ścisłą w połączeniu z ochroną czynną (przebudowa drzewostanu - usuwanie nasadzeń modrzewia oraz usuwanie roślinności krzaczastej powodującej zacienianie dębów). Dodatkowo łąki w południowo-wschodniej części obszaru zasiedla populacja modraszka telejusa, a w rosnących tam wierzbach stwierdzono występowanie pachnicy dębowej.

W pobliżu gminy Kazimierza Wielka znajdują się również następujące formy ochrony przyrody:

- **Koszycko-Opatowiecki Obszar Chronionego Krajobrazu** – zajmuje powierzchnię 5950 ha i obejmuje tereny należące do gminy Opatowiec
- **Koszycki Obszar Chronionego Krajobrazu** – zajmuje powierzchnię 6 606 ha i położony jest na terenie gminy Koszyce.

7. ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY

W sierpniu 2014 roku przeprowadzono inwentaryzację nagromadzonych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka. Inwentaryzację prowadzono poprzez spis z natury podczas wizytacji gospodarstw domowych. Na tej podstawie zewidencjonowano ilość wyrobów zawierających azbest jaka jest obecnie w posiadaniu osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych. Jak wynika z zebranych informacji najczęściej stosowanym wyrobem zawierającym azbest na terenie analizowanego obszaru są płyty azbestowo-cementowe pokryć dachowych - głównie płyty faliste oraz bardzo sporadycznie płyty płaskie. Zinwentaryzowane ilości tego typu materiału (płyty azbestowo-cementowe) zestawiono w tabelach 3-5.

Należy jednak przypuszczać, że nie jest to całkowita ilość występujących na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka wyrobów zawierających azbest. Często sama lokalizacja wyrobów w budynkach jest trudna do przeprowadzenia. Trzeba również pamiętać, że oprócz samych pokryć dachowych azbest zawierają także:

- miękkie płyty i masy torkretowe (poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego - ściany, stropy, zabezpieczenia konstrukcji stalowych);
- chłodnie kominowe i wentylatorowe (płyty, rury);
- sznury uszczelniające i tektura azbestowa w różnych instalacjach - kominy ceramiczne, piece, suszarnie;
- uszczelki, masy uszczelniające i zaprawy specjalne.

W celu obliczenia ilości wyrobów zawierających azbest w jednostce masy przyjęto, że 1 m^2 falistej oraz płaskiej płyty azbestowo-cementowej waży ok. 11,0 kg. W ten sposób oszacowano, że spodziewana masa odpadów zawierających azbest (płyty azbestowo-cementowe) występujących łącznie na terenie miasta i gminy wynosi ok. 2 367,9755 Mg.

W oparciu o założenia Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, ustalono prognozę ilości usuwanych wyrobów zawierających azbest. Ustalono, że zewidencjonowana ilość wyrobów zawierających azbest zostanie usunięta do końca 2032 r. pod warunkiem systematycznego, corocznego usuwania tych wyrobów w ilości ok. 125 Mg.

W celu osiągnięcia zakładanego celu wyroby azbestowe należałoby usuwać sukcesywnie, w miarę ich zużywania. Niezbędne będzie przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród społeczeństwa. Jednak całkowite usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy będzie wymagało wprowadzenia systemu zachęt finansowych dla właścicieli obiektów zawierających wyroby azbestowo-cementowe, a także wsparcia z budżetu państwa.

Tabela 3. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	ILOŚĆ WYROBÓW AZBESTOWYCH					
		OSOBY FIZYCZNE		OSOBY NIEFIZYCZNE		OGÓŁEM	
		[m^2]	[Mg]	[m^2]	[Mg]	[m^2]	[Mg]
1.	Boronice	8758,9	96,3479	8,4	0,0924	8767,3	96,4403
2.	Broniszów	8250,3	90,7533	-	-	8250,3	90,7533

3.	Chruszczyna Mała	2248,2	24,7302	-	-	2248,2	24,7302
4.	Chruszczyna Wielka	3535,2	38,8872	-	-	3535,2	38,8872
5.	Cło	938,9	10,3279	-	-	938,9	10,3279
6.	Cudzynowice	10575,4	116,3294	-	-	10575,4	116,3294
7.	Dalechowice	4769,8	52,4678	-	-	4769,8	52,4678
8.	Donatkowice	1141,7	12,5587	-	-	1141,7	12,5587
9.	Donosy	2419,4	26,6134	-	-	2419,4	26,6134
10.	Gabułtów	8024,4	88,2684	164,6	1,8106	8189	90,079
11.	Głuchów	4373,9	48,1129	-	-	4373,9	48,1129
12.	Gorzków	1510,4	16,6144	-	-	1510,4	16,6144
13.	Góry Sieradzkie	4028,9	44,3179	-	-	4028,9	44,3179
14.	Gunów-Kolonia	3581,8	39,3998	17,1	0,1881	3598,9	39,5879
15.	Gunów-Wilków	6066,5	66,7315	11,1	0,1221	6077,6	66,8536
16.	Hołdowiec	3628,7	39,9157	-	-	3628,7	39,9157
17.	Jakuszowice	1016,7	11,1837	-	-	1016,7	11,1837
18.	Kamieńczyce	7528,6	82,8146	358,2	3,9402	7886,8	86,7548
19.	Kamyszów	10344,7	113,7917	-	-	10344,7	113,7917
20.	Kazimierza Mała	845,6	9,3016	-	-	845,6	9,3016
21.	Kazimierza Wielka	10625,2	116,8772	108	1,188	10733,2	118,0652
22.	Krzyszkowice	6524,1	71,7651	-	-	6524,1	71,7651
23.	Lekszyce	645,9	7,1049	-	-	645,9	7,1049
24.	Lolin	1290,2	14,1922	-	-	1290,2	14,1922
25.	Łękawa	7974,6	87,7206	-	-	7974,6	87,7206
26.	Łyczaków	4033,3	44,3663	-	-	4033,3	44,3663
27.	Marcinkowice	5163,6	56,7996	-	-	5163,6	56,7996
28.	Nagórzanki	332,3	3,6553	-	-	332,3	3,6553
29.	Odonów	1205,3	13,2583	-	-	1205,3	13,2583
30.	Paśmiechy	7514	82,654	-	-	7514	82,654
31.	Plechów	4398,6	48,3846	-	-	4398,6	48,3846
32.	Plechówka	1356,7	14,9237	-	-	1356,7	14,9237
33.	Podolany	6900,6	75,9066	-	-	6900,6	75,9066

34.	Sieradzice	11068,9	121,7579	-	-	11068,9	121,7579
35.	Skorczów	2252,3	24,7753	-	-	2252,3	24,7753
36.	Słonowice	8452,4	92,9764	-	-	8452,4	92,9764
37.	Stradlice	4884,3	53,7273	-	-	4884,3	53,7273
38.	Wielgus	3111,1	34,2221	-	-	3111,1	34,2221
39.	Wojciechów	5820,6	64,0266	39,2	0,4312	5859,8	64,4578
40.	Wojsławice	5007,5	55,0825	-	-	5007,5	55,0825
41.	Wymysłów	1322	14,542	-	-	1322	14,542
42.	Zagórzyce	5939,6	65,3356	-	-	5939,6	65,3356
43.	Zięblice	12966,1	142,6271	-	-	12966,1	142,6271
44.	Zysławice	2186,7	24,0537	8,4	0,0924	2186,7	24,0537
	Suma końcowa	**214563,9**	**2360,2029**	**706,6**	**7,7726**	**215270,5**	**2367,9755**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Ryc. 1 Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku wg rodzaju własności

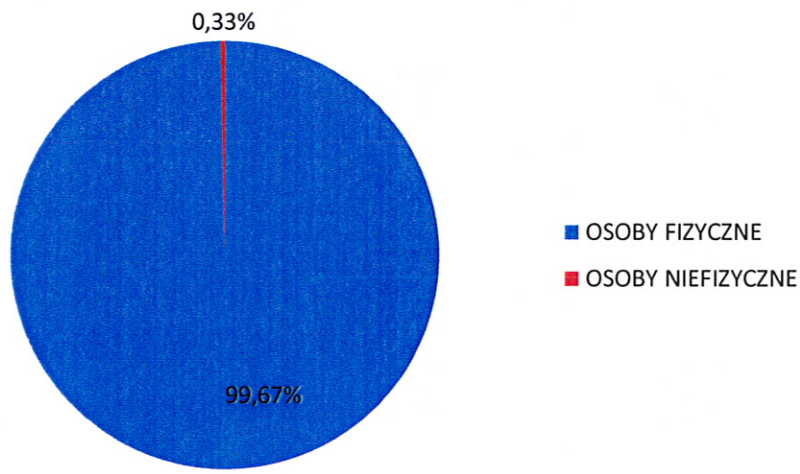

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Tabela 4. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku wg rodzaju zabudowy [m^2]

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OSOBY FIZYCZNE						OSOBY NIEFIZYCZNE		
		BUDYNKI GOSPODARCZE	BUDYNKI MIESZKALNE	BUDYNKI MIESZKALNO-GOSPODARCZE	BUDYNKI PRZEMYSŁOWE	AZBEST ZMAGAZYNOWANY	INNE	BUDYNKI GOSPODARCZE	BUDYNKI GOSPODARCZO-HANDLOWE	INNE
1.	Boronice	7084,4	1182,4	134,4	-	357,7	-	-	-	8,4
2.	Broniszów	8043	27,3	-	-	180	-	-	-	-
3.	Chruszczyna Mała	2177	11,2	-	-	60	-	-	-	-
4.	Chruszczyna Wielka	2980,1	430,5	-	-	124,6	-	-	-	-
5.	Cło	936,2	-	-	-	2,7	-	-	-	-
6.	Cudzynowice	10051,3	441,8	-	-	82,3	-	-	-	-
7.	Dalechowice	4605,2	-	-	-	164,6	-	-	-	-
8.	Donatkowice	1076,3	16,8	-	-	48,6	-	-	-	-
9.	Donosy	1894,4	501,2	-	-	23,8	-	-	-	-
10.	Gabułtów	7222,9	768,3	-	-	33,2	-	164,6	-	-
11.	Głuchów	3337,4	516,6	-	-	519,9	-	-	-	-
12.	Gorzków	1337,3	148,1	-	-	25	-	-	-	-
13.	Góry Sieradzkie	2636,1	113,1	-	1192,8	86,9	-	-	-	-
14.	Gunów-Kolonia	2573,4	262,1	-	-	746,3	-	-	-	17,1
15.	Gunów-Wilków	4862,3	705,4	-	-	498,8	-	-	-	11,1
16.	Hołdowiec	3427,2	193,3	-	-	8,2	-	-	-	-
17.	Jakuszowice	635,8	380,9	-	-	-	-	-	-	-
18.	Kamieńczyce	5957,6	465,8	1047	-	58,2	-	-	358,2	-
19.	Kamyszów	8354,6	1619,7	343	-	27,4	-	-	-	-
20.	Kazimierza Mała	845,6	-	-	-	-	-	-	-	-

21.	Kazimierza Wielka	9262,1	1114,8	-	-	157,3	91	108	-	-
22.	Krzyszkowice	6314,1	123,4	-	-	86,6	-	-	-	-
23.	Lekszyce	645,9	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Lolin	994	-	296,2		-	-	-	-	-
25.	Łękawa	7479,5	341,2	-	-	153,9	-	-	-	-
26.	Łyczaków	3593,7	369,6	-	-	70	-	-	-	-
27.	Marcinkowice	4958,6	195,4	-	-	9,6	-	-	-	-
28.	Nagórzanki	332,3	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Odonów	1191,3	-	-	-	14	-	-	-	-
30.	Paśmiechy	6972,3	318	-	-	223,7	-	-	-	-
31.	Plechów	4109,2	137	-	-	152,4	-	-	-	-
32.	Plechówka	1356,7	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Podolany	6404	160,9	157,5	-	178,2	-	-	-	-
34.	Sieradzice	9409	717,3	534,8		407,8	-	-	-	-
35.	Skorczów	2014	183,4	-	-	54,9	-	-	-	-
36.	Słonowice	6082,3	1346,1	-	-	1024	-	-	-	-
37.	Stradlice	4621,3	-	157,5	-	105,5	-	-	-	-
38.	Wielgus	2693,3	368,6	-	-	49,2	-	-	-	-
39.	Wojciechów	4503,3	892,7	-	-	424,6	-	39,2	-	-
40.	Wojsławice	4452,2	428,6	-	-	126,7	-	-	-	-
41.	Wymysłów	1302,8	-	-	-	19,2	-	-	-	-
42.	Zagórzyce	5506	219,4	-	-	214,2	-	-	-	-
43.	Zięblice	11910,7	986,5	-	-	68,9	-	-	-	-
44.	Zysławice	2179,8	-	-	-	6,9	-	-	-	-
	Suma końcowa	**188326,5**	**15687,4**	**2670,4**	**1192,8**	**6595,8**	**91**	**311,8**	**358,2**	**36,6**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Ryc. 2. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku wg rodzaju zabudowy

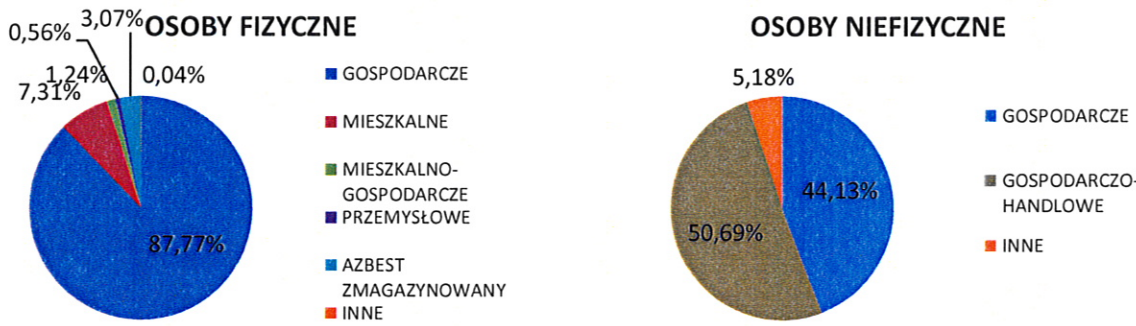

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Ryc. 3 Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Kazimierza Wielka z uwzględnieniem rodzaju zabudowy

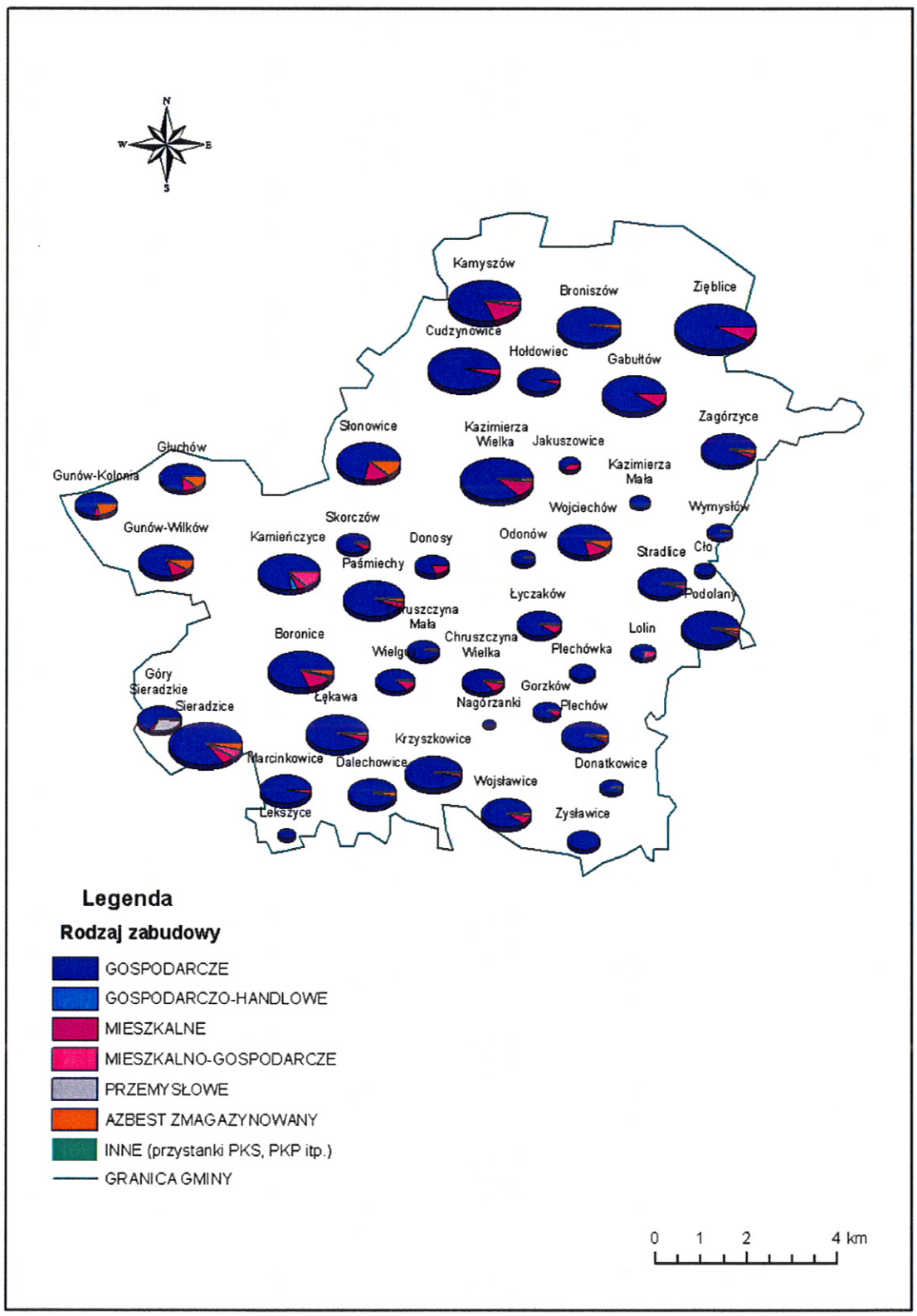

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Tabela 5. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku wg stopnia pilności

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	STOPIEŃ PILNOŚCI			
		II STOPIEŃ		III STOPIEŃ	
		[m^2]	[Mg]	[m^2]	[Mg]
1.	Boronice	357,7	3,9347	8409,6	92,5056
2.	Broniszów	180	1,98	8070,3	88,7733
3.	Chruszczyna Mała	60	0,66	2188,2	24,0702
4.	Chruszczyna Wielka	124,6	1,3706	3410,6	37,5166
5.	Cło	2,7	0,0297	936,2	10,2982
6.	Cudzynowice	1174,3	12,9173	9401,1	103,4121
7.	Dalechowice	164,6	1,8106	4605,2	50,6572
8.	Donatkowice	48,6	0,5346	1093,1	12,0241
9.	Donosy	23,8	0,2618	2395,6	26,3516
10.	Gabułtów	33,2	0,3652	8155,8	89,7138
11.	Głuchów	905,5	9,9605	3468,4	38,1524
12.	Gorzków	25	0,275	1485,4	16,3394
13.	Góry Sieradzkie	86,9	0,9559	3942	43,362
14.	Gunów-Kolonia	1170,7	12,8777	2428,2	26,7102
15.	Gunów-Wilków	683,6	7,5196	5394	59,334
16.	Hołdowiec	8,2	0,0902	3620,5	39,8255
17.	Jakuszowice	-	-	1016,7	11,1837
18.	Kamieńczyce	58,2	0,6402	7828,6	86,1146
19.	Kamyszów	27,4	0,3014	10317,3	113,4903
20.	Kazimierza Mała	-	-	845,6	9,3016
21.	Kazimierza Wielka	177,9	1,9569	10555,3	116,1083
22.	Krzyszkowice	86,6	0,9526	6437,5	70,8125
23.	Lekszyce	-	-	645,9	7,1049
24.	Lolin	117,9	1,2969	1172,3	12,8953
25.	Łękawa	348,6	3,8346	7626	83,886
26.	Łyczaków	70	0,77	3963,3	43,5963
27.	Marcinkowice	120	1,32	5043,6	55,4796
28.	Nagórzanki	-	-	332,3	3,6553
29.	Odonów	14	0,154	1191,3	13,1043
30.	Paśmiechy	223,7	2,4607	7290,3	80,1933
31.	Plechów	480,5	5,2855	3918,1	43,0991
32.	Plechówka	-	-	1356,7	14,9237
33.	Podolany	178,2	1,9602	6722,4	73,9464
34.	Sieradzice	339,2	3,7312	10729,7	118,0267

35.	Skorczów	54,9	0,6039	2197,4	24,1714
36.	Słonowice	1222,1	13,4431	7230,3	79,5333
37.	Stradlice	78,1	0,8591	4806,2	52,8682
38.	Wielgus	30	0,33	3081,1	33,8921
39.	Wojciechów	569,5	6,2645	5290,3	58,1933
40.	Wojsławice	126,7	1,3937	4880,8	53,6888
41.	Wymysłów	19,2	0,2112	1302,8	14,3308
42.	Zagórzyce	214,2	2,3562	5725,4	62,9794
43.	Zięblice	68,9	0,7579	12897,2	141,8692
44.	Zysławice	6,9	0,0759	2179,8	23,9778
	Suma końcowa	9682,1	106,5031	205588,4	2261,4724

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Ryc. 4. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka w 2014 roku wg stopnia pilności

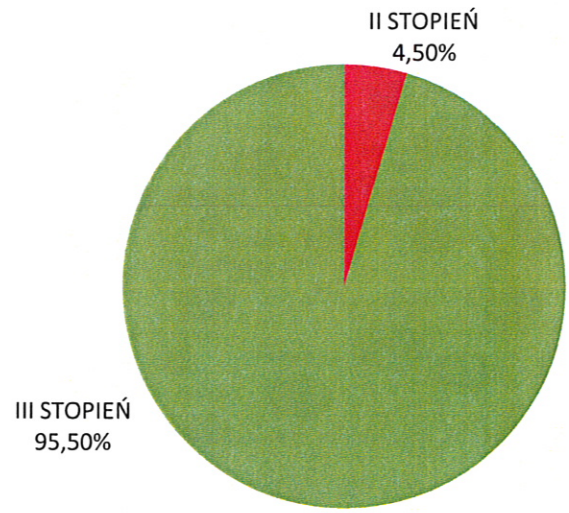

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

Ryc. 5 Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Kazimierza Wielka z uwzględnieniem stopnia pilności

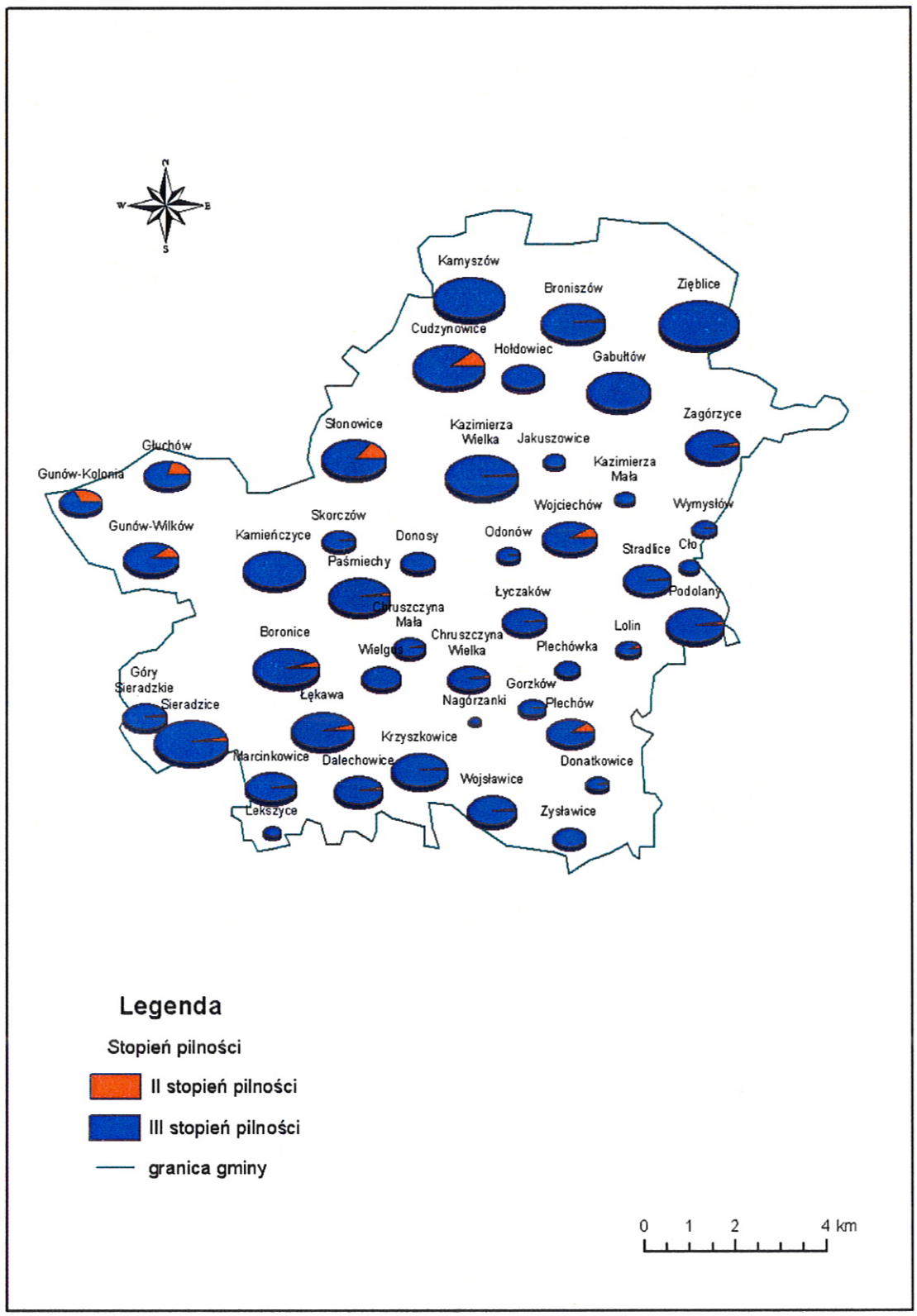

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji

8. ASPEKTY FINANSOWE PROGRAMU

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. W chwili obecnej koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia 1 m^2 materiału zawierającego azbest kształtuje się w granicach 25-30 zł, z tego około 10-12 zł to koszty transportu. Szacuje się, że całkowity koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest będących własnością osób fizycznych z terenu miasta i gminy Kazimierza Wielka wyniesie od 5 364 097 zł do 6 436 917 zł. Natomiast koszt usunięcie wszystkich wyrobów pozostających w posiadaniu zarówno osób fizycznych jak i prawnych szacuje się na kwotę w przedziale od 5 381 762 zł do 6 458 115 zł. Oznacza to, że rocznie na usuwanie wyrobów azbestowych, potrzebne jest od ok. 283 tys. zł do ok. 340 tys. zł.

Źródłami finansowania usuwania azbestu mogą być środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

Środki budżetu państwa

W ramach środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki co roku wspierana jest finansowo realizacja zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Większość działań ukierunkowanych jest na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego, w formie bezpośredniego wsparcia np. na opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest lub też pośrednio w formie materiałów informacyjno-edukacyjnych: ulotek, plakatów, poradników.

Konkursowy tryb wyboru wykonawców zadań umożliwia realizację i finansowanie działań innowacyjnych, ale zawsze zgodnych z zadaniami wskazanymi w Programie.

Każdego roku rozpisywany jest konkurs na realizację niektórych zadań wynikających z Programu oczyszczania kraju z Azbestu na lata 2009-2032. W konkursie mogą brać udział jednostki samorządu terytorialnego (JST) wszystkich szczebli, przedsiębiorcy, jednostki naukowo-badawcze, stowarzyszenia i fundacje, uczelnie wyższe i inne podmioty podejmujące wskazane przez organizatora zadania związane z realizacją Programu. Środki z budżetu państwa mogą być przeznaczane tylko na realizację zadań ujętych w poniższych blokach tematycznych:

- Blok 1 – Działania legislacyjne
- Blok 2 – Działania edukacyjno-informacyjne
- Blok 3 – Zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest
- Blok 4 – Monitoring realizacji Programu
- Blok 5 – Działania w zakresie narażenia i ochrony zdrowia

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), wspólnie z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jako niezależne podmioty prawne, stanowią system finansowania ochrony środowiska w Polsce. Narodowy Fundusz jest źródłem finansowania przedsięwzięć ekologicznych, głównie o charakterze ponadregionalnym. Natomiast 16 wojewódzkich funduszy wspiera finansowanie ochrony środowiska na poziomie regionalnym.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zarządza finansami publicznymi przeznaczonymi na działalność ekologiczną poprzez programy priorytetowe. Na podstawie zatwierdzonej Listy programów priorytetowych na dany rok opracowywane są programy priorytetowe, które uwzględniają potrzeby środowiskowe, potrzeby i możliwości finansowe beneficjentów oraz stanowią reakcję na zmieniające się otoczenie.

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są właśnie programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. W większości programów obowiązuje konkursowa formuła oceny złożonych projektów.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest zostało ujęte w ramach programu *5.7 SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW.* Celem programu jest wspieranie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej mających na celu m.in. wzrost ilości unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest.

Okres wdrażania

1. Okres wdrażania w latach 2014 – 2018
2. Alokacja środków w roku 2015.
3. Wydatkowanie środków: do 2017 r.

Terminy i sposób składania wniosków:

Wnioski od WFOŚiGW będą przyjmowane w terminie 30 dni od daty ogłoszenia naboru przez NFOŚiGW.

Terminy składania wniosków dla beneficjentów końcowych określają indywidualnie WFOŚiGW i umieszczają na swojej stronie internetowej.

Formy dofinansowania:

Udostępnienie środków finansowych WFOŚiGW z przeznaczeniem na udzielanie dotacji.

Beneficjenci:

Beneficjentem programu są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Beneficjentem końcowym natomiast są jednostki samorządu terytorialnego za pośrednictwem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Warunki udostępniania środków przez NFOŚiGW

1. udostepnienie środków jest nieodpłatne i bezzwrotne;
2. zwrotowi do NFOŚiGW podlegają niewykorzystane środki udostępnione WFOŚiGW oraz pożytki ze środków udostępnionych WFOŚiGW;
3. NFOŚiGW odstępuje od pobrania zabezpieczenia od WFOŚiGW;
4. środki będą przekazywane na wniosek WFOŚiGW w transzach kwartalnych. Limity wypłat określa umowa pomiędzy NFOŚiGW i WFOŚiGW.

Warunki dofinansowania udzielanego przez WFOŚiGW z udziałem środków NFOŚiGW

1. udzielając dotacji ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW, WFOŚiGW działa we własnym imieniu na rzecz NFOŚiGW;
2. kwota dofinansowania przedsięwzięcia wynosi do 100 % jego kosztów kwalifikowanych, w tym do 50 % kosztów kwalifikowanych, ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW, w formie dotacji;
3. kwota dofinansowania udzielanego ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW w ramach realizacji umowy udostepnienia środków nie może przekroczyć iloczynu 400 zł i sumy całkowitego efektu ekologicznego, wyrażonego w Mg unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest;
4. minimalne łączne zaangażowanie środków WFOŚiGW w realizacje niniejszego programu priorytetowego stanowi 35% kosztów kwalifikowanych;

5. przedsięwzięcie zlokalizowane jest na terenie gminy, w której została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest;
6. przedsięwzięcie zlokalizowane na terenie gminy posiadającej program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest i jest z nim zgodne;
7. przy określaniu intensywności dofinansowania uwzględnia się przepisy dotyczące dopuszczalności pomocy publicznej;
8. w przypadku dofinansowania przekazywanego za pośrednictwem jednostki samorządu terytorialnego, zasady pomocy publicznej stosowane są w odniesieniu do ostatecznych odbiorców korzyści. Podmiotem udzielającym pomocy ostatecznemu odbiorcy, zobowiązanym do zapewnienia zgodności pomocy publicznej z zasadami jej udzielania oraz realizacji innych obowiązków podmiotu udzielającego pomocy jest w takiej sytuacji dotowana jednostka samorządu terytorialnego.
9. w przypadku przedsięwzięć w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest na obszarach dotkniętych klęską żywiołową. kwota dofinansowania ze środków NFOŚiGW wynosi do 100% kosztów kwalifikowanych; pkt. 2 – 6 nie stosuje się.

Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć:

1. Przy wyborze przedsięwzięć stosuje się kryteria obowiązujące w danym WFOŚiGW z uwzględnieniem niniejszego programu.
2. WFOŚiGW, udzielając dotacji z udziałem środków udostępnionych przez NFOŚiGW, uwzględnia:

b. efektywność kosztową oraz stopień pilności usunięcia i unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest,

c. efekt ekologiczny osiągnięty w związku z realizacją przedsięwzięć określa się jako masę odpadów zawierających azbest unieszkodliwionych, wyrażona w [Mg].

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

Rolą wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zdań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Poszczególne wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oferują wsparcie dofinansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest zgodnie z uchwalanymi każdego roku priorytetami działalności.

Forma i zakres wsparcia, a także uprawnienia do ubiegania się o dofinansowanie różnią się w zależności od obowiązujących zasad w każdym z wojewódzkich funduszy. Najczęściej jednak przedmiotowe wsparcie ma formę dotacji.

Istotnym elementem pozyskiwania przez jednostkę samorządu terytorialnego środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy jest posiadanie rzetelnie wykonanej inwentaryzacji oraz programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach udziela pożyczek i dotacji na cele określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013.1232 ze zm.), zgodnie z obowiązującą w Wojewódzkim Funduszu listą przedsięwzięć priorytetowych określoną w oparciu o politykę ekologiczną państwa, „Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych", „Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego", „Program ochrony środowiska dla

województwa świętokrzyskiego", „Plan Gospodarki Odpadami dla województwa świętokrzyskiego", „Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego" oraz zgodnie z planem działalności Wojewódzkiego Funduszu i stosowanymi przez Wojewódzki Fundusz kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania.

Fundusz udziela pożyczek i dotacji na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej w formie pisemnej z podmiotem realizującym zadanie, po rozpatrzeniu wniosku sporządzonego przez ten podmiot. Wnioski powinny być sporządzone zgodnie z wzorami obowiązującymi w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach. Wzory wniosków dostępne są na stronie internetowej lub w sekretariacie Funduszu.

Jednym z priorytetów przewidzianych do dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach jest *Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.* W ramach przedmiotowego priorytetu wyszczególniono następujące przedsięwzięcia ujmujące kwestię azbestu:

- usuwanie (demontaż i transport) i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w postaci materiałów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej oraz z obiektów budowlanych spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych;
- realizację programów usuwania wyrobów zawierających azbest przez jednostki samorządu terytorialnego.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach współfinansuje kolejny etap Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu w zespole z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dzięki środkom z Funduszy mieszkańcy, za pośrednictwem jednostki samorządu terytorialnego, mogą otrzymać bezzwrotne dofinansowanie na usunięcie wyrobów zawierających azbest w wysokości nawet do 85 % kosztów kwalifikowanych.

Bank Ochrony Środowiska

Bank Ochrony Środowiska S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. BOŚ współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu oferuje szeroką gamę kredytów.

Bank Ochrony Środowiska we współpracy z WFOŚiGW udziela kredytów na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska.

9. LOKALIZACJA SKŁADOWISK ODPADÓW AZBESTOWYCH

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub też na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Obecnie funkcjonują 32 ogólnodostępne składowiska przyjmujące do składowania odpady azbestowe. Ponadto, planowana jest budowa kolejnych 6 składowisk.

Rozwój technologii dopuszcza składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych oraz przetwarzanie odpadów azbestowych w celu ostatecznego unicestwienia włókien azbestu.

Zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013.523):

- składowiska odpadów niebezpiecznych lub ich wydzielone części na terenie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów o kodach 17 06 01* i 17 06 05*, w postaci nieprzekształconej, buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się,
- każdorazowo po złożeniu w/w odpadów ich powierzchnię zabezpiecza się przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą ziemi,
- składowanie odpadów należy zakończyć na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia a następnie składowisko wypełnia się ziemią do poziomu terenu.

Wykaz podmiotów zajmujących się zagospodarowaniem odpadów zawierających azbest w pobliżu gminy Kazimierza Wielka zawiera tabela poniżej.

Tabela 6. Wykaz ogólnodostępnych składowisk odpadów, na których mogą być składowane odpady azbestowe – zlokalizowane najbliżej gminy Kazimierza Wielka

Lp.	Nazwa składowiska/Lokalizacja	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Wolna pojemność składowiska [m^3]
1.	ŚRODOWISKO I INNOWACJE Sp. z o.o., 28-142 Tuczępy, Dobrów 8	ŚRODOWISKO I INNOWACJE Sp. z o.o. 28-142 Tuczępy, Dobrów 8	446 985
2.	Składowisko Za rzeką Białą, ul. Czysta, Tarnów	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. 33-101 Tarnów, ul. Kwiatkowskiego 8	16 568
3.	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych, Ujków Stary	Zakład Gospodarki Komunalnej BOLESŁAW Sp. z o.o. 32-329 Bolesław, ul. Osadowa 1	33 124

Źródło: Baza Azbestowa, 2014

10. ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI, KONTROLI I MONITORINGU PROGRAMU

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 zakłada, że w jego realizacji będą brały udział jednostki i instytucje trzech poziomów tj.:

- centralnego - Rada Ministrów, Minister Gospodarki i w strukturze Ministerstwa Gospodarki Główny Koordynator;
- wojewódzkiego - samorząd województwa;
- lokalnego - samorząd powiatowy, samorząd gminny.

Ryc. 6. Schemat ilustrujący współpracę organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego, jednostek inspekcyjnych i organizacji samorządowych

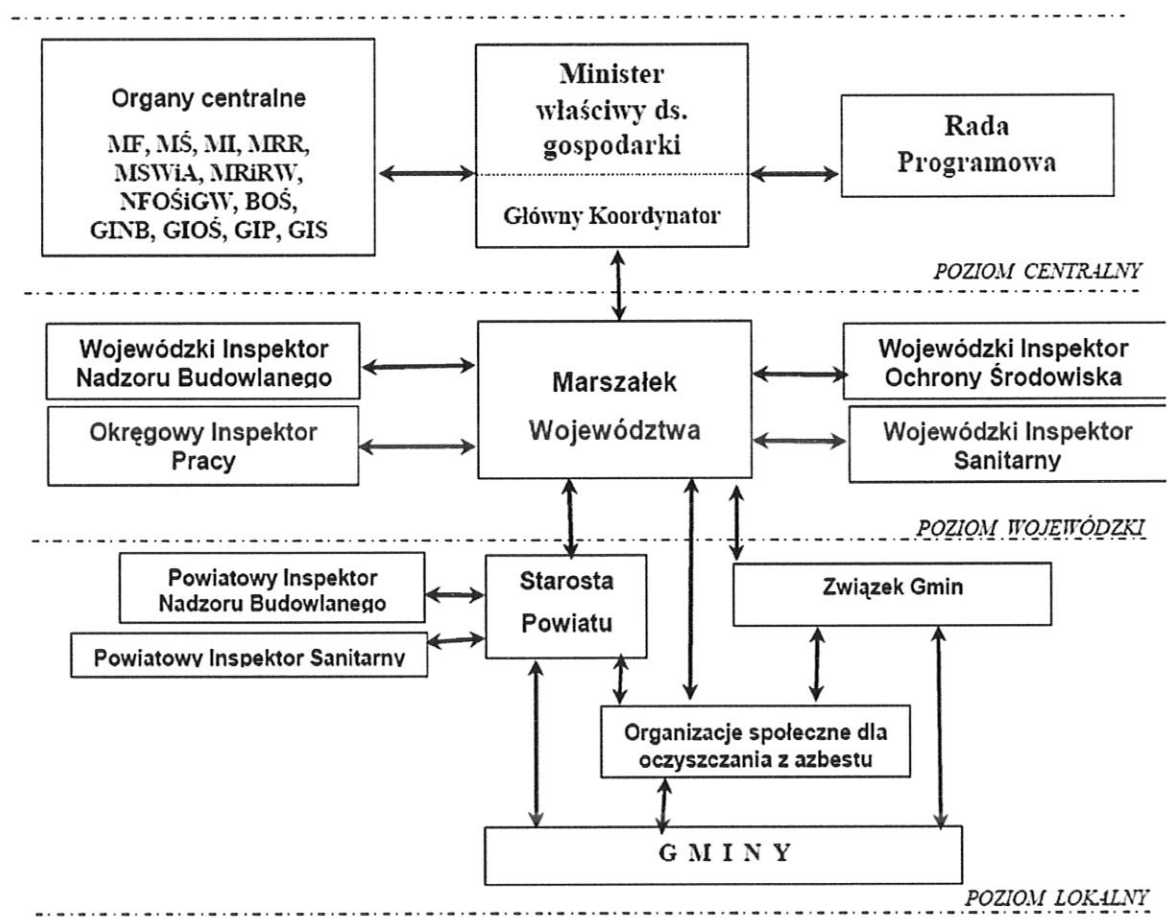

Każdemu z w/w poziomów przyporządkowano konkretne zadania realizacyjne. Na poziomie lokalnym za realizację zadań odpowiedzialne są:

- samorząd powiatowy;
- samorządy gminne.

Do zadań samorządu gminnego należy:

- gromadzenie przez burmistrza informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Gmina Kazimierza Wielka w pierwszej kolejności powinna skupić się na działaniach edukacyjno-informacyjnych skierowanych do mieszkańców polegających na informowaniu mieszkańców na temat negatywnych skutków oddziaływania azbestu na stan ich zdrowia oraz o możliwości usunięcia wyrobów zawierających azbest, co ma na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. Gmina powinna więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia (Załącznik 1 do *Programu*), a także ma być sporządzana informacja o wyrobach zawierających azbest (Załącznik 2 do Programu), były dostępne bezpośrednio w Urzędzie oraz, o ile istnieje taka możliwość, również na stronie internetowej Urzędu. Gmina ma także służyć pomocą swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami. Gmina powinna szukać sojuszników swoich działań wśród lokalnych organizacji pozarządowych, dziennikarzy starając się zainteresować ich tematyką azbestu, szczególnie w skali regionu oraz służąc informacjami na temat jego usuwania tak, aby wzmacniać prowadzone przez siebie działania informacyjno-edukacyjne.

Do zadań gminy należy sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia. Informacje zgromadzone w ten sposób powinny być przekazywane raz w roku do właściwego urzędu nadzoru budowlanego w powiecie. Sprawozdania mają być sporządzone - podobnie do zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest - według trzech grup pilności.

Wielu mieszkańców gminy nie będzie stać na pokrycie kosztów usunięcia azbestu samodzielnie, co w konsekwencji może powodować, że będzie on nadal stanowił zagrożenie. Proponuje się więc, aby gmina promowała na większą skalę wypracowane procedury organizacyjno-administracyjne dofinansowania i monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest;

- sporządzenie oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest;
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia;
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest;
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury;
- sporządzenie i przedłożenie Marszałkowi Województwa (dot. przedsiębiorców) lub Burmistrzowi Miasta i Gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja (wg załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011, Nr 8, poz. 31) Informacji o wyrobach zawierających azbest;
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie wymaganych zezwoleń i uzgodnień zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących prace, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez laboratorium wyposażone w sprzęt umożliwiający ich prawidłową analizę i zdolne do stosowania odpowiedniej techniki identyfikacyjnej,;
  - informacje o metodach wykonywania planowanych prac;
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu;
- zgłoszenie zamiaru przeprowadzenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu;
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest;
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Ocena wdrażania *Programu* będzie się opierała na okresowych sprawozdaniach, w których określone zostaną wskaźniki realizacji *Programu* w zakresie usuwania azbestu. Wskaźniki te pozwalają porównać przyjęte założenia z rzeczywistym obrazem funkcjonującego systemu. Wobec powyższego wprowadzono wskaźniki efektywności realizacji *Programu* zawarte w tabeli poniżej przyjmując, że lista ta może być sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 7. Wskaźniki monitorowania Programu

WSKAŹNIK	JEDNOSTKA
A. Wskaźniki stopnia realizacji Planu, stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko	
Ilość usuniętych płyt azbestowo-cementowych	Mg/rok
Ilość usuniętych płyt azbestowo-cementowych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej na terenie miasta i gminy	%
Ilość wytworzonych odpadów azbestowych przekazanych do unieszkodliwienia	% Mg/rok
Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN
B. Wskaźniki świadomości społecznej	
Ilość przeprowadzonych akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi	liczba/rok
Ilość zgłoszeń prac przy naprawie wyrobów zwierających azbest lub ich usunięciu organom Nadzoru Budowlanego	liczba/rok
Ilość zgłoszonych inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest	liczba/rok

11. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Głównym zadaniem miasta i gminy Kazimierza Wielka jest eliminacja z jej obszaru odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochrona zdrowia mieszkańców miasta i gminy przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest do 2032 roku. Realizacja tego zadania będzie możliwa jeśli miasto i gmina będą sukcesywnie wykonywać działania zawarte w tabeli 8.

Tabela 8. Harmonogram realizacji Programu usuwanie wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

L.P.	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWE KOSZTY W TYS. PLN / ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technicznego zużycia wyrobów zawierających azbest.	Burmistrz	2017	brak danych / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
2.	Wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenie stopnia emisji pyłu i włókien azbestu w przypadku ich stwierdzenia.	Burmistrz	2017	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
3.	Podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych.	Burmistrz Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
4.	Współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest (w tym wnikliwe analizowanie wniosków w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest, szczególnie w zakresie wyposażenia technicznego do prowadzenia takich prac oraz zatrudniania pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest), stworzenie i aktualizowanie rejestrów podmiotów zajmujących się zagospodarowaniem odpadów zawierających azbest na terenie miasta i gminy.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej
5.	Prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest (program dofinansowywania usuwania odpadów zawierających azbest przez osoby fizyczne).	Burmistrz	zadanie ciągłe	ok. 20,00/rok / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
6.	Aktualizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest.	Burmistrz	2020	ok. 15,00 / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne

L.P.	DZIAŁANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWE KOSZTY W TYS. PLN / ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
7.	Sukcesywne dokonywanie przeglądów technicznych obiektów użyteczności publicznej pozostających we władaniu Urzędu Miasta i Gminy stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.) i sukcesywne usuwanie tych wyrobów w zależności od wyników oceny.	Burmistrz Właściciele obiektów	zadanie ciągłe	brak danych / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
8.	Rozpowszechnienie informacji wśród mieszkańców miasta i gminy na temat obowiązku wypełnienia przez właścicieli obiektów budowlanych arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.).	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
9.	Rozpowszechnianie informacji wśród mieszkańców miasta i gminy na temat obowiązku corocznego sporządzania informacji o wyrobach zawierających azbest w oparciu o dane z przeprowadzonej inwentaryzacji, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31), oraz o konieczności przedkładania jej właściwemu organowi.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
10.	Przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których jest lub był wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest (przygotowanie folderów informacyjnych dotyczących dokonywania przeglądu technicznego tych wyrobów oraz dokonania oceny stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania).	Burmistrz	zadanie ciągłe	ok. 1,00/rok / środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
11.	Współpraca z Nadzorem Budowlanym, wymiana informacji między organami (coroczna) dotycząca zgłoszeń prac przy naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
12.	Wyznaczenie w Urzędzie Miasta i Gminy osób odpowiedzialnych za nadzorowanie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na ich terenie, kontakt z osobami prawnymi i fizycznymi.	Burmistrz	2016	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
13.	Sporządzenie i aktualizowanie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
14.	Przekazanie zebranych informacji (zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest) do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy
15.	Podjęcie działań w celu zabezpieczenia środków z budżetu gminy na realizację założonych celów, podjęcie współpracy w celu pozyskania informacji na temat preferencyjnych kredytów ekologicznych na usuwanie wyrobów azbestowych w bankach.	Burmistrz	zadanie ciągłe	w ramach działalności własnej Urzędu Miasta i Gminy

Źródło: opracowanie własne

12. STRESZCZENIE

Pomimo zakazu stosowania wyrobów azbestowych, materiał ten będzie elementem struktury wielu obiektów budowlanych jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że prawidłowe użytkowanie wyrobów azbestowych nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi. Najczęstszym źródłem niebezpieczeństwa ze strony azbestu jest obróbka mechaniczna elementów azbestowych, wywołująca emisję włókien do powietrza.

W celu eliminacji zagrożenia dla zdrowia ludzi ze strony azbestu w Polsce wprowadzono szereg uregulowań prawnych w tym zakresie oraz opracowano długofalowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, zakładający całkowite usunięcie azbestu i wyrobów azbestowych do końca 2032 r. *Program* zobowiązuje wszystkich jego uczestników (jednostki i instytucje) do podjęcia konkretnych działań.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Kazimierza Wielka jest efektem realizacji założeń programu krajowego. Dokument określa przyjętą lokalną strategię postępowania w latach 2014-2032 wraz ze szczegółowym harmonogramem na najbliższe 4 lata, zmierzającą w długoterminowej perspektywie do usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Kazimierza Wielka do 2032 roku.

Powodzenie realizacji *Programu* uzależnione jest w dużej części od właścicieli i zarządców obiektów budowlanych, na których to spoczywa obowiązek prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Zebranie tych informacji pozwoli na uzyskanie pełnej wiedzy na temat ilości nagromadzonego na terenie miasta i gminy azbestu i podjęcie dalszych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotną częścią *Programu* jest stworzenie łatwo dostępnego systemu informacji na temat zagrożenia zdrowotnego wywoływanego włóknami azbestu oraz możliwości zagospodarowywania odpadów azbestowych w gminie. Głównym zadaniem *Programu* jest jednak mobilizowanie mieszkańców miasta i gminy oraz podmiotów gospodarczych do usuwania tych wyrobów poprzez wprowadzanie zachęt finansowych tj. programów dofinansowania.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Janusz Wątek

ZAŁĄCZNIK 1. OCENA STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (DZ.U. 2010, NR 162, POZ. 1089) - WZÓR

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego /instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy[1)]: .....

Numer działki ewidencyjnej[2)]: .....

Numer obrębu ewidencyjnego[2)]: .....

Nazwa, rodzaj wyrobu[3)]: .....

Ilość wyrobu[4)]: .....

Data sporządzania poprzedniej oceny[5)]: .....

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Przyjęta punktacja	Ocena
I	**Sposób zastosowania azbestu**		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2.	Tynk zawierający azbest	30	
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m^3)	25	
4.	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	**Struktura powierzchni wyrobu z azbestem**		
5.	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6.	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7.	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8.	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	**Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem**		
9.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10.	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	**Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych**		
14.	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17.	Na zewnątrz obiektu (np. tynki)	20	

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Przyjęta punktacja	Ocena
18.	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20.	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	**Wykorzystanie miejsca / obiektu / urządzenia budowalnego / instalacji przemysłowej**		
21.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22.	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23.	Czasowe (np. domki relaksacyjne)	15	
24.	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25.	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
	SUMA PUNKTÓW OCENY		
	STOPIEŃ PILNOŚCI		

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilne usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 roku

....

Oceniający (nazwisko i imię) — Właściciel / Zarządca (podpis)

....

(miejscowość, data) — (adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

[1] Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.

[2] Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

[3] Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,

- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.

[4)] Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m^2, m^3, mb).

[5)] Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena".

ZAŁĄCZNIK 2. INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (DZ.U. 2011, NR 8, POZ. 31) - WZÓR

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST[1)]

1. Nazwa miejsca / urządzenia / instalacji, adres[2)]:

.....

.....

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest - imię i nazwisko lub nazwa i adres:

.....

.....

3. Rodzaj zabudowy[3)]: .....

4. Numer działki ewidencyjnej[4)]: .....

5. Numer obrębu ewidencyjnego[4)]: .....

6. Nazwa, rodzaj wyrobu[5)]: .....

.....

7. Ilość posiadanych wyrobów[6)]: .....

8. Stopień pilności[7)]: .....

9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów[8)]:

a) nazwa i numer dokumentu: .....

b) data ostatniej aktualizacji: .....

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów: .....

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia[6)]: .....

.....
(podpis)

data: .....

Objaśnienia:

[1)] Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1% lub więcej azbestu.

[2)] Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

[3)] Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

[4)] Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

[5] Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia
- 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

[6] Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m^2, m^3, m.b., km).

[7] Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

[8] Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Janusz Wątek